

מסורת הש"ס

א) מנחה (טו) ז' ויבין סו: סנטות כו. נסבות דגו: א) ופי' משלך תפוסת דיה ריש' (ז) ופי' מ"ש על הללון פסחים י"ג. (ח) נ"ב נביל: ופסחים (ז) כ' מ"י וכו' הרש"ל דקן ונלצה וכו' עד מהלך הדין י"ג (ז) רש"ל.

הורדה אור השלם

1 וכל אשר יפל עליו מום בטומה וטמא טבל בלי עץ או בגד או עור או שק עץ כלי אשר יעשה נטלאת כהם במים יובא וטמא עד הערב וטמא יורקו יא לב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים חזרו: דברים כ"ב א

גילוי השמים

ת"ס: י"ח טמן שטמא וכו' ולא נגעים בראיה בת"כ. ומסרה כן תמניו רש"י דנגעים:

מוסף רש"י

מנין לרבות צמר גמלים כו. דמטמא נגעים ופסחים י"ג. נוצה של עדים קרי נוצה לני שאלו ק"ך שאלו נוצה וכו'.

רבינו תנאל

ואמרינן דרר ביה רבה מהורא ויחזיקתה דאבי. ואמר רב תמן בר יצחק אהא דתנא רבי יוחנן ישמעאל תרואל ונאמר נגדים תמן ופרט לך הכותב באחד מן צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים.

במה מדליקין פרק שני שבת

מאז כגד. דכתיב בשרצים. או ריבויא הוא: דסניא ל"ג. דלא ממניחא היא היכי פליג עליה אומר מינעיא ליה לשלש על שלש הא תנא מני בהדיא שלשה על שלשה בשאר נגדים מניין אלא דרשא דרנא היא: גלי רחמנא בנגעים. דרבייה מן והכגד וה"ה לשרצים דכיון

כגד נגדין אב: שרצים און שמי וערב מטמא כגן דנגד דכתיב כתיב כהו ולא שמי ולא וערב: ואידך או ס"ד. ורנא אמר לך על כרחיך לשלשה על שלשה בשאר נגדים אהא דלוינו ג' על ג' נצמר ופשתים בשרצים מנגעים יליף דלא נגעים חמירי לכחזו רחמנא עד האי ריבויא בשרצים ולשחוק מריבויא דהכגד נגעים אלא לדרשא אחרימי אהא: בכעדשה. ונגעים צניין נגרים: מפיך מאידך. כלומר מוצא הוא מסכרת אידך תנא דפליג עליה דלשחוק דמרבי שאר נגדים לטומאת שרצים: של עוים. קרי נוצה על שם שאין גזוזין אותם אלא מוטרין: רנא אמר כי ליה ליה. לתנא דרישא כגד נגדים בשרצים ג' על ג' דילמד קמוס מן המפורש אצל שלשה על שלשה בשרצים אית ליה כהו דליתרבו ממו נגד: הדר ניה רנא מההיא. ואמר דתנא דבי רבי ישמעאל ורנא אמרו דכתיב אהא ואלו כלאיי אלא דליתרבייהו בשאר נגדים טומאת ג' על ג' ליהא שלשה על שלשה איכא: ואיבעית אימא הא. שמעתא דסיפא לאו רנא אמרה אלא רב פפא אמרה לאוקומי תרבייהו רבי תנאי דרבי ישמעאל כהדדי ולמימר דמודה תנא דרישא דיש טומאת שרצים בשאר נגדים: ה"ג דרב פפא אמר אף כל גלסויי נלאים. אף כל דתנא דרישא דקאמר אף כל נגדים סתם למר ופשתים לאו לפרושי נגדים סתומים דטומאה קא איתו דבשאר טומאה ודלא מטמאו שאר נגדים דליתרבו ממו כגד אלא לפרושי כגד האמור ככלאים סתם וכגד כלאים שעטנז

כו.

נפקא ליה מאז כגד דרתיא כגד בו. פירש כקוטרס דלא גרסינן דתניא דלא כריתא היא היכי פליג אבי ואלו פירכא היא דהא אבי מודה דלו אהא לרבות שאר נגדים לאידך תנא דבי רבי ישמעאל כדאמר אבי גופיה כסמון והיינו היא כריתא גופיה דלקמן אלא שקילתה רנא והא דקאמר לאבי האי או מאי עביד ליה היינו אליבא דרשב"א והיך תנא דבי רבי ישמעאל אצל לאידך תנא דבי ר' ישמעאל אהא או לרבות שאר נגדים אפי' לשלש על שלש כדפריש' לעיל וילרנא דאמר לאידך תנא דבי רבי ישמעאל לא מרבה שאר נגדים אלא לשלשה על שלשה לא מפיך האי תנא דבי רבי ישמעאל מאידך וה"ו דהיה מני למינעיא הנה ורנא האי או לכן תנא דבי ר' ישמעאל מאי עביד ליה דלא פליגי אבי ורנא אלא אליבא דרשב"א וכמו שדורש אבי כן קריין למדרש רנא אליבא תנא דבי ר' ישמעאל דהכא:

תלמוד אומר או כגד. תימנה דלקמן בפרק כמה אשה יוצאה (דף סג): דרשינן מאז כגד דאריג כל שהוא טמא וכי מינחא שקוליס הם ויבואו שניהם מ"מ כי פריך ואבי האי או כגד מאי עביד ליה לימא דליתרבו לאריג כל שהוא ופ"י אש נמחק שם ספרים דכתיב כהו או כגד ויגרום דליף ממו כגד פשתים דכתיב גבי נגעים ענינא לרנא דליף שרצים מנגעים על ידי דגלי רחמנא וה"ה לענין אריג כל שהוא אלא לאבי מאי איכא למימר: מזה הנגעים שכן שתי וערב בטמא בהו. אצל בשרצים לא כדאמר בפרק כמה אשה (לקמן דף סד). יכול שאני מרבה את הככלים ואת המשוחות מ"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג: א"י ס"ד נגעים חמירי. הא ודאי דנגעים חמירי אלא מפרי' הר"ם דה"ק אף ס"ד כדקאמרת דלא כגד לרבות ג' על ג' נצמר ופשתים דכתיב נגעים חמירי:

שבן שטמא בכעדשה. ורנא אפי' דפירכא גמורה היא לא חשיב ליה דלא הוה אלא גילוי מילתא בעלמא דגלי רחמנא בנגעים דג' על ג' קרוי כגד נצמר ופשתים והוא הדין בשרצים והקשה ה"ד יעקב מקורבי"ל הקדוש וינחא ק"ו (ובין מה שמי וערב דטהור בשרצים טמא בנגעים ג' על ג' שטמא בשרצים אינו דין שטמא בנגעים ויש לומר דכלים יוכיחו שטמא בשרצים ולא בנגעים אף אי אביא ג' על ג' וכי תימא מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל המת כמחזור דג' על ג' נמי אין נעשה אהל כיון דלית בהו פתח טמא אי נמי שק יוכיח אי נמי כגד נצמו וכגד נצמו נכרי יוכיח שטמא בשרצים ואלו בנגעים כדאמר בת"כ ואת"ה דהכא משמע דעדשה הוה פחות מנגרים ותימנה לר"י כפסחים בריש אלו דברים (ד' סו): קאמר מלוצר חמור מבעל קרי שכן טעון פריעה ופרימה והרבה בעל קרי כעדשה ומיהו אי לא משמעמיה מסכנא אין להקשות דליתא למימר דעדשה שהיא ענה כדמרדד לה הוה רחבה טפי מגרים:

בגנין רבוב צפר נפאים. ואת"ה נצמר גמלים אמאי לא הוה ככלל נצמר ומה לרין ריבוי וי"ל דסתם נצמר הוא של כבשים אצל של גמלים לא איקרי נצמר סתם אלא נצמר גמלים וכן שאר נצמר והואיל דיש להם שם לוי איצטרין ריבוי כדאמר באלו טרפות (וחילין דף סב): אובי ולא אובי כוחלית: ונוצצה ש"י עוים. תימנה מאי איצטרין ריבוי לנצמה של עוים הא כתיב שק בהדיא בקרא וסק הוה מדבר הבא מן העוים דמנוחה כפרק כמה אשה (לקמן דף סד): ומיך ר"י דשק הוה מן השער של עוים וההיא מיקרי שער ולא נוצה ומה דק דאיקרי נוצה עושים נגדים ולא שק ועל שם שמורטין אותה כמו נוצה התרגולין קרי ליה נוצה ואורי"י דכן משמע בפרק ראשית הגז (וחילין דף קג). דקאמר דראשית הגז אינו נוהג אלא כרחלים דאמר קרא ראשית גז לנך ואחיה גיזה גיזה מגו כבשי יתחמם (ואיזי דף לא) ופריך תמס ויליף גיזה גיזה מבכור ויהא נוהג אף בשוורים אמר קרא תמן לו ולא לסקו ופריך נוצה של עוים ליחייב אלמא נוצה לא היא ככלל שק:

הדר' ביה רבא מההיא. ומשום שלא יחלוק ההוא תנא דבי רבי ישמעאל אהך הדר ביה מההיא דלעיל ולא מהך דהכא ואית ליה לרנא אף כל לאחויי שרצים ואת"ה בריש יבמות (דף ד: ושם) היכי פריך הש"ס והא תנא דבי רבי ישמעאל לית ליה דרנא היא דהכף מין כנף מנא ליה דלית ליה הא רנא אית ליה דאף כל קאי אשרצים דאי לאו אף כל ה"ה דמיירי גבי שרצים ככל נגדים ואלו לג' על ג' אצל השתא דאמר אף כל נצמר ופשתים אצטרין או לרבות שלשה על שלשה בשאר נגדים אצל שלש על שלש בשאר נגדים לא וי"ל דהתם קאמר אליבא דרב נחמן בר יחאק דאמר אף כל לאחויי יצית דהשתא ודאי לית ליה דרנא דליתו מחייב שאר מינים נצמית: א"א הא דרב פפא בשרצים והיא. תימנה לר"י דברים יבמות (גס וז' סט) משמע דלמא דבי רבי ישמעאל אף כל לאחויי כלאים כי היכי דליהו נצמר ופשתים מופנה למדרש

עין משפט ור' מצוה

קא א מ"י פרכי מהל' כלס הל' א ופרכי ונלצה כו. עב ב מ"י ס"ה מהל' כלס הלכתי יא: עב ג מ"י ס"י מהלכות כלאים הלכה א סמג לאין דמס טושיע ירי סמג דלח ספיק א:

תוס' ישנים

א) וקרי' דהא רב פפא אהרה חשמה חמס מילתא דרנא דאמר כי לית ליה כ"י על ג' ונלצה לרנא פפא נמי לא מרטינן שאר נגדים אלא דוקא ששה על שלשה והא דקאמר לאחויי כלאים תימא ליה למיקטא כלאים דמילתא דפסוקא דאמר ופשתים דוקא: ב) וי"ל דכשילוח המנות נפקא לן טמא שרן מובל טמא נפשא יבשה ליתא למיפקר מיה לשקן שכן מטמא כעדשה דליתא למימר טמא חת יוכיח אצל נצמר ופשתים אהא לוי נצמה חת טמא חת יוכיח דליתא נפשיה גבי כגד ופריך ויחיה ליתא למיפקר מה נלצה הויה שכן שק מטמא שק ופאר כלים: